

Силабус курсу
Література як простір міжкультурної комунікації

Ступінь вищої освіти – доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія
Освітньо-наукова програма «Філологія»
Рік підготовки – 2, семестр – 4
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна
Кількість кредитів – 5
Дні занять: за розкладом, ауд. 87
Консультації: за розкладом, ауд. 87
Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор філологічних наук, професор Лановик Мар'яна Богданівна

Контактна інформація: m-z@ukr.net

Опис дисципліни

У сучасному глобалізованому світі надзвичайно важливо усвідомлювати національні мову, літературу, культуру в цілому як частку світового комплексу взаємодій. Розуміння співвідношення мистецьких традицій Заходу і Сходу, літератур різних країн і континентів, міжнаціональних взаємин є невід'ємною складовою формування професійного філолога.

Мета дисципліни «Література як простір міжкультурної комунікації» – сформувати уявлення про літературу як складову частину культурно-духовного процесу у світовому просторі взаємодій:

- розвинути здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел;
- сформувати здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій;
- засвоєння основних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку;
- розвинути здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів;
- вдосконалити здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.

Предмет навчальної дисципліни – національна ідентичність художнього письма та рівні комунікації в літературі.

Навчальний контент

Години			Теми	Результати навчання	Завдання
лекції	практичні	самостійна робота			
2	2	10	Тема 1. Проблеми національної	На основі системного наукового світогляду	Питання для обговорення,

			ідентичності в сучасному літературознавстві. Національна специфіка літератури	аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання. Осмислювати проблеми художньої реальності та категоризації світу в їх співвідношенні з мовно-культурними параметрами тексту. Вміти аналізувати індивідуальний та національний виміри художнього світу автора. Здійснювати текстові інтерпретації з урахуванням національної специфіки літератури та проблем національної ідентичності.	презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
4	2	12	Тема 2. Національні образи світу	Сформувати знання про національні образи світу та їх вияви у літературі. Поглибити розуміння хронотопу тексту та часово-просторових матриць. Уміти аналізувати проблеми національного середовища, національної психології та їх текстових втілень. Розвинути здатність застосовувати історичні коди національної картини світу при текстовому аналізі. Використовувати моделі національних картин світу та їх взаємодій у процесі літературної інтерпретації.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
4	4	12	Тема 3. Простір літератури як сфера взаємодії	Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження. Поглибити розуміння поняття світової літератури, особливостей формування національного /	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.

				міжнаціонального канонів. Уміння аналізувати явища світової літератури як вияви міжнаціонального / міжкультурного діалогу. У процесі аналізу літературного тексту послуговуватися концепціями поліглотизму, мультикультуралізму, постколоніалізму.	
4	2	12	Тема 4. Імагологія як галузь літературознавства	Поглибити розуміння поняття Іншого та формування національного Imago. При аналізі літературних текстів набути вміння застосовувати імагологічні параметри тексту. Осмислити проблему національних стереотипів. Розвинути здатність критично оцінювати національний пафос.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
4	4	14	Тема 5. Текстовий рівень комунікації в літературі	Осмислити проблеми тексту, контексту, інтертексту та інтертекстуальності. Вміти визначати типи міжтекстової взаємодії та форми інтертекстуальності. У процесі текстової інтерпретації розуміти національне підґрунтя текстових структур, національні вияви образів, символів, алегорій. Засвоїти коло концепцій у царині національної специфіки літератури і літературного перекладу.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
4	2	14	Тема 6. Тематичний рівень комунікації в літературі	Засвоїти знання стосовно проблематики, пов'язаної зі співвідношенням традиції та новаторства в літературі. Вміти визначати впливи та запозичення, простежувати традиційні сюжети та образи, їх транзитивність. При текстовому аналізі враховувати параметри часових трансформацій та мутації джерел.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
4	2	12	Тема 7. Генологічний рівень комунікації	Володіти текстовими стратегіями у сфері жанрології. Вміти	Питання для обговорення, презентації,

			в літературі	аналізувати проблеми жанру та жанрової системи в їх синхронних та діахронних виявах. У процесі текстового аналізу залучати національні жанрові матриці. Критично аналізувати жанрові системи національної літератури, враховуючи при цьому культурно-історичні трансформації жанрів та жанрових систем. Здійснювати огляд жанрових запозичень; виявляти жанрового синтезу, жанрової дифузії.	аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
4	2	14	Тема 8. Література у взаємодії з іншими сферами духовної культури	Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку. Знати основні параметри літератури в її зв'язках із позалітературними дискурсами. Опанувати герменевтичні підходи до інтерпретації літератури. Поглибити знання стосовно взаємодії літератури і музики, літератури і малярства, літератури і театру, література і кіно та ін. У процесі аналізу тексту залучати стратегії інтермедіальності, семіотичні коди національного простору. Вміти інтерпретувати літературний твір у його зв'язках із філософським, психологічним та духовно-релігійним контекстами.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
30	20	100	Всього		

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 2	Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел
ЗК 3	Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
ФК 1	Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та

	сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку
ФК 3	Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.
ФК 5	Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.
	Програмні результати навчання
ПРН 1	На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.
ПРН 2	Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.
ПРН 12	Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.

Літературні джерела

Александрова Г.А. Помежів'я (Українське порівняльне літературознавство кінця XIX – першої половини XX століття). Монографія. Київ: ВПЦ Київський університет, 2009. 415 с.

Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / за ред. М.Зубрицької. Вид. 2-е, доповнене. Львів: Літопис, 2002. 832 с.

Білецький О. Українська література серед інших літератур світу / Білецький О. Зібрання праць: У 5 т. Київ, 1965. Т.2. С.5-49.

Бовсунівська Т.В. Основи теорії літературних жанрів. Київ: Видавничо-поліграф. центр «Київський університет». 519 с.

Грицик Л. Матеріали до вивчення літератур Зарубіжного Сходу. Хрестоматія: У 4-х книгах. Київ, 2001-2006.

Ковалів Ю.І. Літературна герменевтика: Монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 240 с.

Лексикон загального та порівняльного літературознавства / ред. Волков А., Бойченко О., Зварич І. та ін. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.

Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. / автор-укладач Ковалів Ю.І. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.

Літературознавчий словник-довідник. За ред. Гром'яка Р. Т., Коваліва Ю. І., Теремка В. І. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.

Міжнаціональні горизонти і компаративістичний дискурс сучасних літературознавчих студій. Монографія / за ред. Гром'яка Р.Т. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2005. 320 с.

Наливайко Д.С. Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі XI – XVIII с. Київ: Основи, 1998. 578 с.

Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.

Традиційні сюжети та образи: Дослідження / автор проекту та упоряд. А.Р.Волков. Чернівці: Місто, 2004. 445 с.

Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5-ти т. Київ: Наукова думка, 1987-1994.

Українська література в системі літератур Європи і Америки (XIX – XX ст.) / ред. Д.Наливайко. Київ, 1997. 264 с.

Чижевський Д. Порівняльна історія слов'янських літератур. Київ: ВЦ «Академія», 2005. 288 с.

Політика оцінювання

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання.* Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).
- *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проєкту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Тема 1	10
Тема 2	10
Тема 3	10
Тема 4	10
Тема 5	10
Тема 6	10
Тема 7	10
Тема 8	10
Презентація	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано
B	85-89	зараховано
C	75-84	зараховано
D	65-74	зараховано
E	60-64	зараховано
FX	35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
F	1-34	не зараховано з обов'язковим повторним курсом

До силабусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.